No. 3082 UTRECHT Woensdag 23 Augustus 1939 56ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

WAAROM SCHEIDING?

In het eeuwjaar van Sint Willebrord, aldus merkt Gerard Brom in de Maasbode op, is het weldadig te zien, hoe Katholieken en Protestanten elkaar in deze Nederlandse aartsvader vinden. Dieper dan staatkundige partijen, die luidruchtig boven drijven, dringt het besef van godsdienstige gemeenschap door; en waar het om verering van een Heilige Bisschop gaat ,houden de Roomsen zó'n voorsprong in hun traditie, dat ze bij deze gelegenheid graag andersdenkenden de voorrang gunnen. Het lijkt een ontdekking als een nieuw werelddeel door Abel Tasman of Van Diemen, nu Sinterklaas niet meer de énige figuur met staf en mijter is, waartoe heel Nederland zich voelt aangetrokken. Langzamerhand is onze natie de geschiedenis stroomop gaan varen, voorbij Willem de Zwijger, verder dan de Graven van Holland, nog verder dan Karel de Grote, tot aan de bronnen van het Christendom in deze lage landen. Zo lang heeft het geduurd, eer de domtoren in het oog viel als een gedenkteken van de oudste en hoogste beschaving. De drie tentoonstellingen in Utrecht, de minstens twee toneelspelen, de beide postzegels, de openbare herdenkingen — voorspellen ze geen algemene belangstelling? En zijn de boeken van Dr. P. Boeren, Prof. Willibrord Lampen en Prof. M. van Rhijn, e.a. die in de loop van dit jaar verschenen, niet een teken van blijvende werking?

De Utrechtse hoogleraar in de kerkgeschiedenis had te duidelijk zijn verwantschap met Luther's leer van de rechtvaardigmaking evenals met de groepbeweging van Oxford en te weinig neiging naar hoogkerkelijke richting getoond om ons niet buitengewoon te verrassen met zijn sympathiek werkje, dat, door de Zendingsstudie-raad uitgegeven en tegelijk met afbeeldingen verlucht, die een Benedictijn hem leende, een echt irenische strekking en een zuiver christelijke geest bewijst. Het voorbehoud, dat de schrijver als Protestant tenslotte in geweten verplicht is te maken, wordt even sober als waardig geformuleerd en zal geen Katholiek met enig onderscheidingsvermogen ergeren. Wordt de viering van het eeuwfeest zo vreedzaam ingeluid, dan belooft het een stichtelijk schouwspel van eenheid in de Enige te worden.

Ons geslacht denkt meermalen dat het tijd wordt voor een principieel gesprek met de gescheiden broeders. Maar voordat wij, geloofsgenoten, daartoe klaar zijn, hebben wij ons over de betekenis van de scheiding, die Nederlanders helaas van elkaar vervreemdt, onderling te verstaan. Er zijn leerstellige geschillen, die zeker heel belangrijk zijn, al zou het een grote fout wezen, ze uitsluitend te laten gelden. Er is bovendien een maatschappelijke afstand in levensgewoonte en spraakgebruik, in familiezin en zelfbewustzijn, met één woord in stijl, waarvan de waarde ook onmiskenbaar moet heten. Het lijkt wel geen verbeelding, nog een derde onderscheid aan te wijzen, dat misschien de voorlopige naam mag dragen van het historisch element. Hiermee wordt al het onbewuste en dus onberedeneerde, ondoordachte, ongecontroleerde, maar des te meer vanzelfsprekende, nooit betwiste of betwijfelde, schijnbaar vólstrekt zekere en stellige bedoeld, dat wij aanduiden met het woord vooroordeel.

Als de niet-katholieken zich tegenwoordig stoten aan het verwijt van antipapisme, waarmee sommigen onder ons ook wel wat gauw voor de dag komen, dan mogen ze bedenken, dat het antipapisme eerder een erfelijk instinct is dan een redelijke overtuiging en dat het daarom aan menigeen, die er volkomen vrij van denkt te wezen, ongemerkt eigen kan zijn. Zo'n blinde drift moet iemand door anderen gesignaleerd worden, wil hij er niet aan ondergaan. Een schoolkind zou op de vraag, welk bijvoeglijk naamwoord bij „vooroordeel" past, het eerst „onuitroeibaar" noemen. Werkelijk zitten zulke primitieve meningen dikwijls zó vast in de grond geworteld, dat de oorsprong bijna alleen kan toegeschreven worden aan de Boze, die volgens het Evangelie stelselmatig onkruid zaaide. Er zou in ons geval niets tegen deze opvatting pleiten, als we ons maar meteen afvroegen, welke soort duivel hier aan het werk was geweest. Want bij een duivelbezwering hoort toch, dat hem zijn naam en daarmee zijn macht ontrukt worden. Nu is het de vraag, of de boze geest, die voor deze rampzalige waan, waardoor de Katholieken heel anders worden gezien dan ze feitelijk zijn, verantwoordelijk is geweest, bij vreemden gezocht moet worden of bij ons. Het is de oude schuldvraag van de Hervorming, die immers zoals we allen begrijpen en bekennen, niet uit de lucht kwam vallen.

Ook al konden we de begrippen over het geloof verhelderen, dan waren nog de gevoelens niet opgeruimd, die onder deze begrippen verborgen liggen. De Protestant wordt met een dubbele grief tegen de Moederkerk geboren. De eerste grief is tot vandaag toe de inquisitie. Zeker, we hebben een volledig stel antwoorden klaar: dat de Spaanse inquisitie heel wat anders was dan de kerkelijke, dat de rechtspraak aan bepaalde vormen vastzat, dat het volgens alle kenners een fabel is, alsof onze grond door het bloed van ketters „doordrenkt" zou zijn, en eindelijk dat het getal terechtgestelden niet minder dan vijftig maal overdreven werd. Maar weerleggen van een dwaling is nog geen wegnemen. Achter het drama van Oss zagen niet-Katholieken per slot van rekening de brandstapel schemeren, die de Minister van Justitie volgens zijn geloof vandaag of morgen zou moeten oprichten met heimelijk aan het gerecht onttrokken pastoors als handlangers. Dit wantrouwen, het eigenlijk en wezenlijk antipapisme, zit onze medeburgers noodlottig ingegroeid. Van geslacht op geslacht is de herinnering aan het kostbare, dierbare bloed, dat de vaderen voor het geweten over hadden, met prenten en verhalen en liederen overgeleverd, tot het beeld in de geest onvermijdelijk en alomtegenwoordig wordt. De Kerk, waarvan velen in hun leven het allereerst horen spreken in verband met de Hervorming, verschijnt voor hun ogen rood van vergoten bloed als de scharlaken hoer uit het Boek Openbaring; en geen geschiedrollen kunnen dat heilige bloed bedekken, geen apologieën het afwassen. Het staat tussen u en uw buur, tussen Zuid en Noord, tussen Rooms en Protestant.

David Copperfield werd in zijn jeugd bezig gehouden met het Martelaarsboek van Fox, het meest verspreide boek in Engeland. Wat onlangs uit Nederlandse schoolboekjes bekend raakte, leed aan dezelfde angstpsychose tegenover Rome. Hoe we die besmettelijke vervolgingswaan ook met nuchtere feiten behandelen, we komen de epidemie nooit te boven, zonder dat we eerlijk recht doen aan de werkelijkheid en ons doordringen van een heilloos gebrek in de 16e eeuw, dat zich op volgende eeuwen heeft gewroken.

Wat toen aan geestelijke kracht tekort kwam, werd willekeurig aangevuld met uiterlijke macht. Er was te weinig geduld met meer of minder gegronde moeilijkheden van ernstige Protestanten en er was te veel geweld tegen hun verontwaardiging. Zakelijke gedachtenwisseling en zedelijke overtuiging, vrome stichting en genadewerking kostten offers, waarvoor een uitgeholde Kerk. grotendeels vormelijkheid zonder levende liefde, geen scheppingskracht meer kon vinden. Het scheen wel zo makkelijk om een beroep te doen op de gewapende vuist of daaraan alles zwijgend over te laten. De inquisitie zou niet het laatste woord zijn geweest en ook niet overheersend in de herinnering zijn achtergebleven, als de Hervorming óf-wel door tijdig zuiveren van misbruiken voorkomen óf tenminste door onbevangen schifting van de bezwaren opgevangen was. Het gehalte beantwoordde slecht aan de gedaante van de Kerk, de kloostercultuur stond niet op de hoogte van het humanisme, de kritiek had overal vat op het bedrijf, terwijl de traditie zich in banvloeken uitputte; en waar heiligschennis en schijnheiligheid — het tweede nog erger dan het eerste — Gods huis onherkenbaar dreigden te maken, moest het schavot van een wereldse staat de aandacht trekken boven het altaar. Wij klagen wel eens, wanneer in gebeeldstormde kerken de plaats van het altaar door een praalgraf bezet wordt. Is het niet de straf voor een profanatie, die vroeger in het groot gebeurde? En hebben wij wel aanleiding om ons sterk te verwonderen, waarom de geopenbaarde waarheid niet dadelijk tot ieder mens doordringt? Kardinaal Manning stelde bij ondervinding vast, hoe de zichtbare Kerk in de praktijk nauwelijks door buitenstaanders gezien kon worden. Wat staat hun dan in het licht? Wij zijn het zelf, wij Katholieken, die meer van de hatelijke inquisitie uitdragen dan van een liefdevol getuigenis en soms plechtig het anti-papisme veroordelen, na het door onze houding bevorderd te hebben. Van binnen is het verval van de Kerk aan het einde van de middeleeuwen ontstaan, van binnen zal het alleen opgeheven en in de gevolgen overwonnen worden door het bezielend wezen van ware gelovigen.

Het klinkt als een oordeel, dat de Hervorming op onderzoek aandrong en dat tegelijk de inquisitie, waarvan de naam niets anders dan onderzoek betekende, zó'n kwaad gerucht kon krijgen. In die beide woorden meent de Protestant met de Katholiek een strijd van man tegen man te voeren. Het schijnt hem een beslissende strijd van geweten met wet, van persoonlijkheid met instituut, van ziel met zinnen, van geest met verstand, van vrijheid met geweld. Wie de tegenstelling tussen Reformatie en Moederkerk absoluut beschouwt als een onderscheid tussen het hogere en het lagere — en ook de verzoenende Prof. Van Rhijn blijkt de verhouding zo te zien, wanneer hij het Evangelie van Willibrord door Luther en Kalvijn „beter heeft leren verstaan" —, hij zit onwrikbaar vast in een schema waardoor toenadering vrijwel blijft uitgesloten. De opvatting, dat in de Katholiek minder geestelijke kracht zou leven, berust met name op ons, deels vermeend, deels overdreven deels misverstaan, maar niet heel en al gefantazeerd voorbijgaan van de Bijbel, waarin de tweede grief tegen de Moederkerk bestaat.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

Terwijl de Duitse pers door blijft gaan met de anti-poolse campagne en van een andere zijde Polen op eenzelfde wijze tegen Duitsland ageert, worden door deze partijen en hunne bondgenoten alles in gereedheid gebracht om paraat te zijn bij het uitbreken van een gewapend conflict.

Duitsland heeft millioenen mannen op de been en er zijn zelfs in Londen berichten aangekomen, dat het een komen en gaan is van mensen en materiaal alsof het mobilisatie is; alhoewel het van Duitse zijde wordt ontkend, schijnt ‚das Deutsche Militär" ook beslag te hebben gelegd op Slowakije, om deze grens tegenover Polen te kunnen veilig stellen.

Polen gaat nog steeds door met zich geweldig te versterken en heeft thans daarvoor een nieuwe hulpbron gekregen in een Franse lening.

Alle Engelse kusten zijn in staat van verdediging en de Engelse vloot houdt thans manoeuvres; is dus elk ogenblik paraat.

En dan de voortdurende besprekingen van de Engelse en Franse ministers met elkaar en onderling!

Het is ook een gekke historie, wat in de laatste weken geschied is. Na maanden lange conferentie met de Sovjets, waarvan we eigenlijk nog niet weten of deze geleid hebben tot een aansluiting van de Rus bij het anti-agressiepact, heeft de geheimzinnige Sovjets een handelsovereenkomst gesloten met de Doodsvijand, de Nazis, en zal Ribbentrop zelfs deze week naar Moskou vertrekken om een non-agressiepact te sluiten tussen Rusland en Duitsland.

Zou de wereld nu werkelijk op een eind gaan lopen?

Van een andere kant kunnen we ook begrijpen, dat wanneer contracten bij de Nazis, zowel als de Sovjets, maar vodjes papier zijn; we aan zulke pacten nog niet zo heel veel waarde behoeven te hechten.

Wat dit echter voor invloed zal hebben op Poolse kwestie? Hoe deze zich in de komende weken zal oplossen? En of er een oplossing komen zal?

Augustus — September werden al lang voor de meest kritieke maanden gehouden. En werkelijk is de spanning zeker gegroeid. En Gayda de spreekbuis van de Italiaanse regering heeft dezer dagen geschreven, dat Polen gauw met Duitsland moet gaan onderhandelen op basis van Hitler's rede van 28 April, of anders is het te laat. Maar o.i. was de oorlogsmentaliteit het vorige jaar veel meer merkbaar als thans.

Van verschillende zijden echter wordt er voor de vrede gewerkt. Dezer dagen zullen op uitnodiging van Koning Leopold de Oslo-staten in Brussel bijeenkomen. Noorwegen, Zweden, Denemarken, en Nederland hebben aan de uitnodiging al gehoor gegeven.

Ook het Vaticaan is werkzaam, zoals bleek uit een bericht, waarin werd tegengesproken dat de Paus een speciale gezant naar Warschau zenden zou. Maar waarin ook uitdrukkelijk werd verklaard, dat de Paus alle krachten inspant voor het behoud van de vrede in Europa.

Niettegenstaande de scherpe maatregelen, welke de Engelse regering momenteel kan nemen tegen de aanslagen van het revolutionaire „Ierse republikeinse leger", schijnt er dezer dagen toch weer een geweldig complot te zijn ontdekt, waarin plannen waren gesmeed om de hoogste vertegenwoordigers van het Engelse gouvernement en leger.

Het lijkt ons daarom niet ondienstig vandaag eens iets meer over de I.R.A. te vertellen.

Gedurende de eeuwen, dat Ierland onderdrukt werd, ontstonden daartelande talloze geheime organisaties. De eerste daarvan schijnt reeds onder Karel I te zijn gevormd door den legendairen Nory O' Moore, de z.g. „defensers", naar het voorbeeld van het Spaanse geheime genootschap de „Garduna". De herinnering aan de wijze waarop Cromwell de opstandige Ieren neersloeg, leeft nog heden ten dage in Ierland voort. Zo werden na de slag van Drogheda 5000 mannen, vrouwen en kinderen afgeslacht, waarna een ontzettende uitroeiingspolitiek werd ingezet. Hongersnood en emigratie bij massa waren de gevolgen van een economische politiek, welke de Ieren tot slagen verlaagden.

Ontslagen pachters vormden de bond der „White boys" of „Levellers", die de uitbuitende Engels landheren op allerlei wijzen afbreuk trachtten te doen. Deze bond werd zo machtig, dat in 1761 daartegen een eigen wet moest worden uitgevaardigd.

Dat niet alleen de Katholieken maar ook de Protestantse Ierse pachters werden onderdrukt, blijkt hieruit, dat ook deze laatsten geheime terroristische groepen vormden, zoals de „Oakboys", de „Hearts of street" en in Ulster de „Peep of Day-boys", de voorlopers van de „Orangemen".

Deze „Orangemen" vormden een organisatie, welke tegen de „United Irishmen" was gericht, welke uit leden van beide confessies bestond en tijdens de Franse revolutie in de jaren 1797 en 1798 met Franse hulp een opstand begon, welke echter mislukte.

Later ontstonden weer organisaties van Katholieken, zoals de „St. Patrick's Boys" en andere bonden, wier werkzaamheid echter verzwakte toen in 1829 Daniel O' Connel in het Engelse parlement veel voor zijn landgenoten wist te bereiken.

Toen echter in 1846 het mislukken van de aardappeloogst een verschrikkelijke hongersnood ten gevolge had, vlamde de actie der geheime bonden weer op. De emigratie op geweldige schaal naar Amerika bracht mede, dat de anti-Engelse activiteit naar de Verenigde Staten werd verlegd. De „Irish Republican Brotherhood", naar het voorbeeld der Italiaanse „Carbonari" gevormd, die toen ontstond, is nog heden ten dage een machtige organisatie, uit welker rijen de „Irish Republican Army" (I. R. A.) is ontstaan, welke organisatie eerst „Bond der Feiners" heette.

Op Paasdag 1916 ondernam de I.R.A. een opstand, die mislukte. Van welke aard verder zijn activiteit was, leren wel de cijfers van 1920, toen 370 Engelse politie-agenten en militairen werden gedood, waartegenover stond, dat de I.R.A. 230 doden telde.

De Valera heeft nooit van de I.R.A. deel willen uitmaken, omdat hij als goed Katholiek geen lid wilde zijn van een geheim en als zodanig door de Kerk verboden genootschap.

Er ontstond zelfs een controverse tussen de z.g. Vrijstaters en de republikeinen van De Valera, omdat eerstgenoemden meenden, dat de Ierse onderhandelaars hun volmachten waren te buiten gegaan, toen naar overeenstemming met Engeland werd gestreefd, hetgeen o.m. tot het verdrag van 6 December 1921 leidde.

Wel heeft De Valera sinds hij in 1932 weer aan de macht kwam, veel voor Ierland weten te bereiken, maar een geheel verenigde Ierse republiek is nog steeds niet bereikt.

Dit is voornamelijk de oorzaak dat de actie der geheime bonden, die een tijdlang weinig van zich lieten horen, weer is opgevlamd. De talrijke bomaanslagen in Engeland en zelfs in Canada worden algemeen aan de I.R.A. toegeschreven, waarin naar het schijnt ook communistische elementen zijn binnengeslopen.

De tegenwoordige leiders zijn voor het merendeel jongelui, wier „generaal" Scan Ruffell is.

Dat De Valera niets van deze organisatie moet hebben, bleek reeds enige tijd geleden, toen de I.R.A. illegaal werd verklaard. Later is de Regering te Dublin nog een stap verder gegaan en heeft zij de I.R.A. definitief verboden. Er waren reeds enkele maanden geleden berichten, die erop wezen dat de I.R.A. ook connecties met Duitsland onderhoudt. Zo zouden daarin pamfletten en instructies van Duitse afkomst verspreid zijn geworden.

Intussen is Sean Ruffell naar de Verenigde Staten uitgeweken, waar hij ook voor het terroristische werk van

de I.R.A. financiële steun zoekt. Zo sprak hij nog onlangs te New-York voor drie duizend leden van Ierse clubs in de Verenigde Staten.

Er was een bericht, dat op zijn uitlevering zou worden aangedrongen, maar blijkbaar waren daarvoor geen voldoende termen aanwezig.

Dat ook de Protestanten in Ulster niet voor terroristische methoden terugdeinzen, wordt intussen in de wereldpers veelal verzwegen. Zo werden er het vorig jaar in Belfast drie pogingen gedaan om Katholieke kerken te verwoesten; de laatste nog in September. Aan één van deze pogingen ging openbare opruiing in een meeting vooraf.

In Juli werd het bureau van een Engels dagblad te Belfast door een bom verwoest, omdat het gewaagd had critiek op het Partitionisme uit te oefenen; arrestaties bleven daarbij achterwege.

In November werd een aanslag voorbereid op een gebouw van Katholieke padvinders.

Herhaalde malen werd een Iers-patriottisch monument op een kerkhof te Belfast opgeblazen, het laatst nog in Januari. Ondanks politie-toezicht hadden geen arrestaties plaats.

Het gebouw van een sportclub in South Tyrone werd in December door een bom vernield; geen arrestaties.

In veertien maanden waren er veertien ontploffingen te Belfast, welke geen van alle door de politie tot klaarheid werden gebracht.

Men kan gerust zeggen, dat ook thans nog in Ulster de Katholieken die toch een derde deel der bevolking uitmaken, worden onderdrukt.

Eind Februari heeft de bisschop van Doron en Connor, Mgr. dr. Magnecan daartegen nog plechtig geprotesteerd. De bisschop schreef o.m.:

Wij horen, dat dictators en despot enveroordeeld worden, maar dikwijls zijn juist diegenen, die hen het scherpst veroordelen, de grootste zondaars.

Hier in de zes graafschappen heeft de eerste minister het parool overgenomen: voor een protestants volk een protestants parlement. Dit wil klaarblijkelijk zeggen, dat wij, katholieken, in dit gedeelte van Ierland, in ons vaderland, geen rechtspositie bezitten.

Hand in hand met deze verklaring gaan ook de uitvoerders der wetten te werk: vrijheid van spreken wordt ons ontzegd, de persoonlijke vrijheid wordt ernstig geschonden en onze woningen worden overvallen.

Een dergelijke behandeling is voor ons niets nieuws, maar zij is in de laatste maanden nog erger geworden. Mensen worden gearresteerd, in de gevangenis geworpen en daar zonder aanklacht vastgehouden; hun schuld wordt als vaststaande aangenomen, zolang zij hun onschuld niet hebben weten te bewijzen. Op alle uren van de nacht dringen mannen in uniform in onze katholieke huizen binnen en verrichten daar huiszoekingen; sinds weken kunnen de katholieke vrouwen en kinderen van angst niet slapen.

Wat voor doel heeft deze actie en wat steekt er achter de rondgestrooide wilde geruchten? De geschiedenis van de pogroms in Belfast is bekend en wij hebben ervan geleerd. Deze politiek heeft in het verleden schipbreuk geleden, en in de toekomst zal het niet anders gaan. Onze katholieke bevolking zal ook in de toekomst terughoudend blijven, zoals in het verleden. Zij zal zich niet laten meeslepen door provocaties.

Onze bevolking is diep verontwaardigd en ik moet van deze gelgenheid gebruik maken, om opnieuw uiting te geven aan deze verontwaardiging tegenover de barbaarse behandeling, onze katholieke gemeenschap aangedaan. In haar naam verlang ik, dat haar de principiële burgerrechten in haar eigen land gewaarborgd worden."

Wanneer zal er eindelijk in het zo ongelukkige Ierland een tijdperk van rust en orde, van eensgezindheid en welvaart aanbreken?

Werktijdenregeling Winkelpersoneel.

Dezer dagen zijn we min of meer verrast met het ontwerp ener „Landsverordening tot regeling van de werktijden voor winkelpersoneel".

Dat een zodanige regeling te eniger tijd zou komen, was niet zo buiten de lijn der verwachtingen, doch dat zij zo kort na de invoering van de Winkelsluiting wordt ingediend, is een aangename verrassing.

Vanaf het begin van haar actie, heeft Sceom, de vereniging van kantoor- en winkelpersoneel erop gewezen, dat een vervroegde Winkelsluiting op zichzelf nog niet te betekenen heeft: verkorting van de arbeidsduur van het Winkelpersoneel. Op zichzelf kan de Winkelsluiting zelfs voor de winkelbedienden volkomen onverschillig zijn, mits hun werktijden maar goed geregeld zijn. Dit neemt echter niet weg, dat feitelijk de Winkelsluitingsverordening een groot belang voor het winkelpersoneel is gebleken.

Vanaf het begin heeft Sceom er ook op gewezen, dat bij het invoeren van een Winkelsluitingsregeling men zou moeten rekening houden met een mogelijk daarop aansluitende regeling van de arbeidstijd van het winkelpersoneel, wil men tenminste de winkeliers niet in de verlegenheid brengen.

Nu is dit blijkbaar bij de winkelsluiting niet helemaal gebeurd; om echter geen al te grote moeilijkheden te krijgen, moest dus dit ontwerp op de practische kanten letten en zo nodig de wets-elegantie en consequentie overboord laten gaan.

De aldus verkregen vondsten zijn zeer zeker een belangrijke verbetering en zekerstelling van de sociale positie van het winkelpersoneel.

In grote lijnen bepaalt het ontwerp, dat de maximum-werktijd in een winkel per dag is 10 uur; Zaterdags 11½ uur; dat na 5 uren arbeid een onderbreking van minstens anderhalf uur moet worden gegeven;

dat de bediende een ochtend of een middag per werkweek vrij heeft.

Het maximum van 10 uren per werkdag (Zaterdags 11½ uur) is kennelijk een aansluiting op de Winkelsluitingsverordening. 10 Uren werken plus 1½ uur onderbreking, maakt precies de tijd vol van 8 uur 's morgens tot 6.30 's avonds, gedurende welke een winkel geopend kan zijn!

Evenwel: in feite gaat het overgrote deel der winkels, waar personeel werkzaam is, pas om 8 uur open. Voor dezen zou dan het maximum van 10 uur erop neerkomen, dat de bediende tot half acht des avonds kan worden gehouden, ook al is de winkel om half zeven al gesloten? Neen, want om dat te beletten is bepaald in art. 3, dat na 7 uur des avonds helemaal geen arbeid meer mag worden verricht in de winkel. Ook niet des Zaterdags?? Hier laat de wet ons in de steek. Wij geloven niet dat het de bedoeling is Zaterdags 11½ uur te laten arbeiden tussen 7 uur 's morgens en 7 uur des avonds, dus zonder onderbreking van 1½ uur. Veeleer zijn die 1½ uur erbij geplakt, omdat op die dag ook het sluitingsuur 1½ uur later is! Maar zoals het ontwerp nu luidt, zal dat niet mogelijk zijn.

Op één dag in de week mag de bediende niet voor of niet na één uur des middags werken; welke dag dat zal zijn, bepaalt de patroon, die ook de rusttijden vaststelt.

Voor bijzondere omstandigheden kan een overwerkvergunning worden verleend door de Directeur van het Departement van Accountantsdienst, Sociale en Economische Zaken (op de andere eilanden door de Gezaghebber). Deze vergunning geldt alleen in het bijzondere geval, waarvoor zij is gevraagd en is dus een verbetering van de practijk om een algemeen geldende ontheffing van de Winkelsluiting te verlenen!

Deze mogelijkheid van overwerkvergunning is dan ook een belangrijke correctie op de ontheffingsbepalingen der Winkelsluiting. Een zodanige ontheffing betekent zonder meer geenszins, dat het geoorloofd is arbeid door personeel in de winkel te laten verrichten!

Als een toeristenschip binnen is, mag een winkel thans zonder meer tot 9 uur des avonds open blijven; maar dat sluit niet in, dat er na 7 uur nog arbeid door personeel mag worden verricht (onder personeel wordt dan verstaan: ieder die niet is hoofd of bestuurder, diens echtgenote en bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad).

De naleving der verordening wordt gewaarborgd door strafbepalingen. De controle wordt verzekerd door de verplichting om een „arbeidslijst" en een „arbeidsregister" in de winkel te hebben, waarop de namen van het personeel en de werktijden staan opgetekend. Het zal noodzakelijk zijn op de arbeidslijst de werktijd en onderbreking van ieder lid van het personeel te vermelden, daar deze gewoonlijk niet uniform zullen kunnen zijn.

Dit ontwerp is de eerste stap tot wettelijke regeling van de arbeidstijd; en wel een stap, die zeer zeker door het winkelpersoneel zal worden toegejuicht. Wij zijn ervan overtuigd dat het, behoudens wellicht kleine modificaties, in de Staten instemming zal vinden en dat Curaçao spoedig deze sociale verordening op zijn credit zal kunnen zetten.

Mr. S. W. van der Meer.

Onbeschaamd is hij, die het aan anderen overlaat zich over hem te schamen.

Van ongeoorloofde genoegens geldt:

Geen genuchten zonder zuchten,
Want het zuchten en het duchten
Zijn de vruchten van genuchten.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

25 JAAR WERELDSCHEEPVAART

Positie van Engeland naar verhouding sterk achteruitgegaan.

Steenkool wordt steeds meer door olie verdrongen.

Volgens Lloyd's Register Book 1939/1940 viel er in de laatste twaalf maanden een daling in de wereldstoomschip-tonnage van 46.453 ton, een stijging in de motorscheepvaarttonnage van 1.685.734 ton en een daling in de zeilscheepvaarttonnage van 46.133 ton waar te nemen. De wereldscheepvaarttonnage is dus met 1.593.148 ton gestegen. In de periode Juni 1937 — Juni 1939 bedroeg de netto-stijging der wereldscheepvaarttonnage 1.560.487 ton.

Onder de landen, welke de grootste stijging boekten, komt voor Japan met 623.133 ton, Duitsland met 248.873 ton, Noorwegen met 220.897 ton, Groot-Brittannië en Ierland met 203.299 ton, Italië met 157.969 ton, Nederland met 117.489 ton, Panama met 106.319 ton en de Britse Dominions met 64.142 ton. De scheepvaarttonnage van China, Griekenland en Spanje vertoonden de grootste daling, n.l. resp. 214.654 108.603 en 45.032 ton.

PROCENTUELE VERDELING VAN STOOM- EN MOTORTONNAGE OVER DE WERELD.

	1901	1914	1939
Groot Britt. en Ierland	50.2	41.6	26.1
Ver. Staten (Zee)	4.2	4.5	13.0
Japan	2.2	3.8	8.2
Noorwegen	3.4	3.4	7.1
Duitsland	10.1	11.3	6.5
Italië	2.7	3.1	5.0
Frankrijk	4.4	4.2	4.3
Nederland	2.1	3.2	4.3

Minder dan de helft van de wereldkoopvaardijvloot is thans van steenkool afhankelijk, terwijl in 1914 bijna 89 pct. op steenkool was aangewezen.

De scheepvaarttonnage welke in 1914 steenkool gebruikte, bedroeg 43.860.000 ton en thans 31.015.000 ton of bijna 13 millioen ton minder. Hierbij werd echter opgemerkt, dat schepen, uitgerust voor het gebruik van olie, niet noodzakelijk altijd olie behoeven te gebruiken, daar een aantal schepen snel de stookinstallatie kan veranderen, indien het gebruik van steenkool op een bepaald moment voordeliger is dan olie.

Steenkool contra olie.

De geleidelijke vervanging van kolen door olie als brandstof voor de scheepvaart heeft de Engelse steenkolenindustrie van een belangrijk afzetgebied beroofd.

Onderstaande tabel geeft aan, in welke mate de steenkool verdrongen is door de olie sinds 1914 volgens gegevens ontleend aan het Lloyd's Register Book.

DOOR SCHEPEN VERBRUIKTE BRANDSTOF.

(In procenten van de totale bruto tonnage).

	1914	1938	1939
Steenkool	88.84	46.54	44.67
Stookolie voor ketels	2.65	29.57	29.63
Olie voor verbrandingsmotoren	0.45	22.45	24.36
Zeilschepen	8.06	1.44	1.34
	100.00	100.00	100.00

EEN LEGERKAMP ONDER DE GROND.

De Westwall gereed.

Duitse mededelingen over dit milliardenwerk.

Is de Westwall nu gereed of niet? Deze verdedigingszône, vijftig kilometer het land in, is in zoverre voltooid, dat de werken van staal en beton voor eeuwig in de aarde zijn ingemetseld. Wil echter alles aan zijn doel blijven beantwoorden, dan zal er door de militaire pionierbezettingen altijd door aan moeten worden gewerkt, — wat dan ook de opzet is. Maar het grote geraamte met zijn legeringen voor de troepen, aanvals- en vooral afweergeschut, hinderlagen en belemmeringen, ziekenzalen en operatiekamers, ontspanningslokaliteiten tot drie verdiepingen in de grond, volledige sanitaire-inrichtingen, ondergrondse berichtendiensten, dat alles is dan nu toch klaar. Het grote werk van vaklieden, militairen en leden van arbeidsdienst is gedaan. Wel heerst op tal van plaatsen grote bedrijvigheid en de mensen, die in de nabijheid wonen en nu reeds maanden en maanden, dag en nacht door lawaai werden gekweld, zullen nog geen rust erlangen. Wat echter op het ogenblik in hoofdzaak geschiedt, is het fijnere werk, waarvoor vakmensen tot achttien uren per dag arbeiden, goed loon verdienen en zelfs hun echtgenoten hebben meegenomen, die in de buurt onderdak hebben gezocht. Op lange termijn zijn dan tenminste dezen niet gescheiden.

Nu het werk gereed is, of op een oor na gevild, zoals we het hoorden uitdrukken, komen meer publicaties los, zoals door den Generalleutnant Jacob, Inspekteur der Pioniere und Festungen in het Militär Wochenblatt". De Duitsers komen nu tenminste weer eens iets te weten van de enorme prestaties, ook aan welk een geld, wat in de milliarden loopt, al wordt dit bedrag natuurlijk niet genoemd. Nog veel minder komen zij iets te weten van de wijze, waarop dit alles gefinancierd is en wordt. Geheel verzwijgen doet men het echter niet, al is het dan in andere zin. Zeker zo wordt gezegd, dit kolossale werk heeft enorme kosten veroorzaakt. Maar deze kosten zijn al meervoudig betaald enkel door het feit, dat de Westwall reeds in de allereerste aanleg van September van het vorig jaar, den Führer in de gelegenheid stelde, met vermijding van een oorlog, waardevol gebied met 3.5 millioen Duitse inwoners binnen het Rijk te brengen. Hierbij wordt dan de vraag gesteld en de opmerking gemaakt, dat één oorlogsweek, afgezien van de verliezen aan mensen-levens, veel meer zou hebben gekost. Oorzaak en gevolg kloppen hier weliswaar niet geheel op elkaar, maar de Duitsers zullen zich er mee moeten tevreden stellen.

In verband met de onderaardse vestingwerken is ook boven de grond heel wat werk verricht. Alleen reeds aanleg en verbreden van wegen, wat anders niet zou geschied zijn en ook niet nodig was, heeft heel wat aan arbeid gekost.

Met het eigenlijke grondwerk is begonnen eind Mei van het vorig jaar. Een derde deel van het aantal in de Duitse bouwindustrie en in de bouwbedrijven voorhanden zijnde betonmachines werd onmiddellijk voor de vestingwerken van de Westwall gerekwireerd. Deze hebben in totaal rond zes millioen tonnen cement verwerkt, wat een derde is van de gezamenlijke Duitse cement-productie. Voor de pantseringen moesten de producties der Duitse ijzer- en staalondernemingen aanzienlijk worden opgevoerd. De Duitse spoorwegen zorgden voor een groot deel voor transport der bouwmaterialen. Aanvankelijk werden per dag 6000 wagons naar het Westen verzonden. Al spoedig was dit gestegen tot 8000 wagons per dag. Maar ook scheepvaart en vrachtauto's hielpen mee. Alleen voor de Westgrens werd in het gehele Duitse rijk op meer dan 15000 vrachtauto's beslag gelegd. Ook nu bewees dit middel van vervoer, dat het naast spoorwegen en scheepvaart en in verbinding daarmee onontbeerlijk is.

Nadat de materialen voor de betonwerken waren aangevoerd, konden de transporten geenszins worden stopgezet of ingekrompen. Want toen kwamen in niet minder mate de machines en de toestellen en alle inrichtingen voor de inwendige uitvoeringen der vestingwerken en verblijven in de ruimste betekenis aan de beurt. En eveneens het transporteren van wapenen, afweergeschut, munitievoorraden en verplegingsartikelen, doktersinstrumenten, — alles op grote schaal en zo modern mogelijk. Voorts toestellen voor gasbescherming, verlichting, sanitaire verzorging, — kortom alles wat nodig is voor een bezetting, waarbij rekening werd gehouden ook met een volhouden over zeer lange termijn in een grote oorlog.

Reeds meer dan eens hebben we kunnen berichten over de infanteriehindernissen vóór de verdegingswerken. Die hindernissen bestaan uit tankvallen en tankvangers, Spaanse ruiters en prikkeldraadversperringen. Alleen voor de prikkeldraadversperringen werden drie millioen rollen gebruikt. We spreken verder hier nog niet eens over de zogenaamde magnetische velden, waardoor, — tenminste tot nu toe, want men vindt daar natuurlijk ook wel weer wat op, — voorzover het nog niet alreeds gedaan is, — tank- en autoverkeer onmogelijk wordt. Uit geheel Duitsland werden grote bagger- en graafmachines aangevoerd, met behulp waarvan over een afstand van vele kilometers hele stukken land voor oorlogswagens ondoorgaanbaar worden gemaakt. Dit alles werd ten dele kunstmatig aangelegd, maar ook werden natuurlijke hindernissen verbreed en verdiept. Deze grondwerkmachines hebben heel wat natuurschoon vernield.

Men krijgt enig denkbeeld van het aantal arbeiders, dat dag en nacht is bezig geweest, als men weet, dat dit aantal op 20 Juli 1938 35.000 man bedroeg. Op 10 Augustus 17.000. Op 14 September 213.000 en op 6 October 342.000, na welk tijdstip, zoals bekend in nog sneller tempo en met nog meer mensen werd voortgewerkt. De vraag is dan ook gewettigd of men toen reeds werkelijk gereed was, namelijk zó, dat de Westwall toen al, — in de dagen van München — inderdaad gereed was om volledig dienst te kunnen doen. Want: eerst daarna gaf de Führer te kennen, dat hij de Siegfriedlinie, nu de Westwall niet voldoende achtte en eerst daarna is men, bijv. rondom Aken vooral, met weer nieuwe werken begonnen, waaraan men thans nog bezig is, om ze af te maken dag en nacht. Ook vrouwen doen daar nu dienst in de cantines. Achteraf kan men nu wel zeggen, dat de kosten reeds meervoudig zijn vergoed en goed gemaakt door wat zonder oorlog „genomen" werd, — de grote riskerende brutale durf spreekt toch een woord mee en het is die riskante durf, welke het Duitse volk aan grote gevaren blootstelt.

Toen de eerste grondwerken waren verricht, zijn direct talrijk infanterie divisies en pionierbataillons in het Westen samengetrokken. Deze zijn aanstonds, dieper het land in, dus niet onmiddellijk langs de grens, met practische oefeningen begonnen. Maar zij zijn tevens gebruikt voor het voltooien der werken, zoals verbindingen der berichtendiensten wegenverbeteringen enz. Deze troepenafdelingen zijn geregeld weer door andere en nieuwe afgelost en vervangen. Hierdoor werd een tweeledig doel bereikt: voor de troepen was het een goede scholing, en ook voor het afbouwen der vestingen, waarmee men ook later steeds zal moeten bezig zijn. En tevens konden de werken sneller voortgang hebben en beter en vlugger in staat van verdediging worden gebracht.

Deze troepen moeten ook onderdak vinden. Dit ging vaak, en vooral in de dunner bevolkte streken van de Eifel, met grote moeilijkheden gepaard. Alleen in de Eifel werden meer dan 200 grote arbeidskampen ingericht. De leden van de arbeidsdienst kregen afzonderlijke kampementen. Vooral om redenen van hygiëne en ook door de lange diensttijden is men hier niet altijd even fortuinlijk geweest.

Het is echter volkomen als oorlogsnoodzaak beschouwd en gewaardeerd en afgeschreven zonder meer.

Enorm is het aantal autobussen geweest, — en nog, — waarmee de arbeidskrachten zijn en worden vervoerd. Meer dan 5000 grote autobussen zijn in dienst gesteld, die dagelijks meer dan 186.000 arbeiders van de ene plaats naar de andere overbrachten. De Duitse Rijkspost leverde hiervoor voor het Westen alleen 68 pct. van haar autopark.

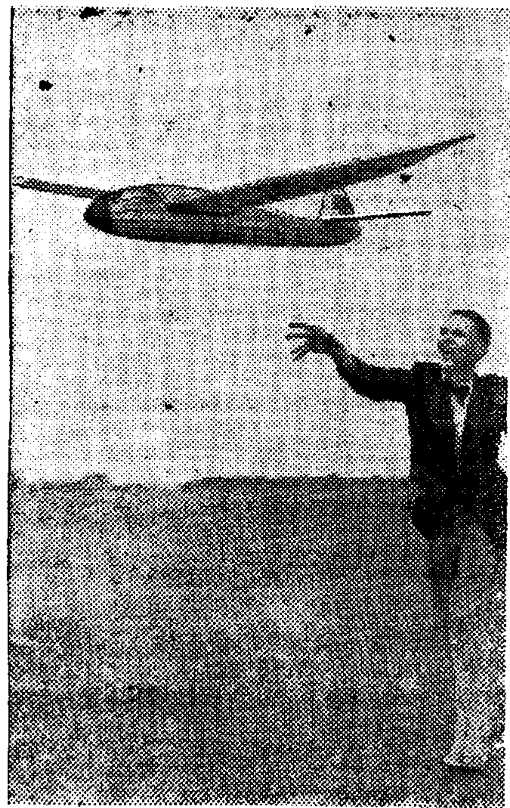
Onder bovengenoemde cijfers vallen natuurlijk niet de arbeidskrachten, die werkzaam waren in de diverse industrieën, welke voor grondstoffen en benodigdheden zorgden. En dit geldt niet enkel de bouwmateriaal-ondernemingen, de wapen- en munitie-fabrieken en verplegingsartikelen. Een groot deel van Duitslands industrie is er rechtstreeks of zijdelings bij betrokken geweest.

De vestingwerken lopen van de vlakte van de Beneden-Rijn door de Eifel en het Saargebied tot de Rijn en langs de Boven-Rijn tot de Zwitserse grens. Aanvankelijk werden ontwerpen gemaakt voor 17.000 betonwerken. Op bevel van den Führer werd dit aantal opgevoerd tot 22.000. Deze omvatten talloze zware pantserwerken en zijn voorzien van alles wat een voor de oorlog geschoolde bezetting nodig heeft en kan hebben, om elke aanval, ook die welke gepaard gaat met de zwaarste en nieuwste middelen van aanval, te doorstaan en af te slaan.

Op twee voorname factoren is hierbij bijzonder gelet: de instandhouding van een goede berichtendienst en bescherming tegen gasaanvallen, want „uitroken", op welke manier dan ook, met gifgassen van deze ondergrondse verblijven is wel een der grootste gevaren.

De Westwall „staat" nu. Maar daarmee is men er nog niet. Enorm zijn de kosten van onderhoud en van het in gereedheid hebben en houden der verdedigingswerken, waarbij ook aan moderne ontwikkeling van aanvalsmethoden dient te worden gedacht. De Westwall is het stokpaard van hen, die in Duitsland verantwoordelijk zijn. Het is een duur stokpaard en zal een duur stokpaard blijven voor het tegenwoordige en voor het nageslacht. Want zulk een vestingslinie mag nooit, in geen enkel opzicht ,inslapen, maar moet steeds levendig en in ontwikkeling zijn, — ook in volle vredestijd, zodat de kosten aan het omvangrijke, in breedte, hoogte en diepte evenredig zijn. De Westwall staat ook als 'n teken, dat hyper- en hyper-bewapening moordend duur is. Er zijn in Duitsland elementen genoeg, die dit weten te verdisconteren.

Een dag van verveling vermoeit meer dan een dag van zware arbeid.

Aviateurs van 8 naties zijn bij elkaar geweest op het Great West Aerodrome te Middlesex in Engeland, om met glijvlieger de gouden beker te winnen door Koning Peter van Yougo-Slavië uitgeloofd. Een Nederlandse aviateur start zijn glijvlieger.

CURACAO.

GROTE BEDRIJVIGHEID OP LUCHTBESCHERMINGS-GEBIED.

Hoe ver staat het met de Luchtbeschermingsdienst?

Dit is waarschijnlijk een vraag, waarmee eenieder zich in deze dagen van steeds meer toenemende spanning bezighoudt.

Het doet ons dan ook genoegen U te kunnen mededelen, dat de organisatie van de diensten naar wens verloopt en zeer goede vorderingen maakt. Verschillende diensten zijn vrijwel geheel gereed gekomen. Natuurlijk moet men hier niet de conclusie uittrekken, dat die diensten van modern materiaal zijn voorzien, waar zou immers het daarvoor benodigde geld vandaan zijn gekomen? Veel heeft men dus moeten improviseren en veel wacht op noodzakelijke verbetering.

De Geneeskundige dienst bijvoorbeeld is vrijwel gereed om een stoot te kunnen opvangen. De verschillende ziekenhuizen zijn ingeschakeld, legeringsruimten voor niet ernstige patiënten zijn gezocht en gevonden, en een 18-tal eerste hulpposten zijn gevormd. Denkt U nu niet op papier, neen, alles ligt reeds gereed, netjes opgetast bij de Openbare Gezondheidsdienst. De verpleegsters zijn reeds ingedeeld. De plaatsen van de ambulances zijn vastgesteld, terwijl binnen een minimum van tijd nood-ambulances kunnen worden gevormd.

Op de volgende plaatsen zullen eerste hulpposten worden gevestigd:

Scharlo (spreekkamer van de gouvernementsgeneeskundige)
Berg Altena (politiepost)
Dokterskamer in de gevangenis
Spreekkamer Dr. Engels (Brionplein)
Politiewacht Cas-Chiquito
Zeelandia
Spreekkamer v/d vroedvrouw op Dominguito
Spreekkamer v/d gouvernements-geneeskundige op Klein-Kwartier
Spreekkamer v/d gouvernements-geneeskundige op Santa-Rosa
Brakkeput Mei-Mei
Spreekkamer Districtmeester op Jan-Doret
Spreekkamer vroedvrouw op Mahuma
Rustoord Groot-Kwartier
Spreekkamer gouvernements-geneeskundige op San-Michielsbaai
Spreekkamer vroedvrouw op Barber
Spreekkamer vroedvrouw op Willebrordus
Spreekkamer gouvernements-geneeskundige op Westpunt
Doktershuis op Pannekoek.

De bedoeling van de eerste hulpposten is direct hulp bij de hand te hebben. De C.P.I.M. zorgt geheel voor de organisatie op haar eigen terreinen. Ook hier wordt op volle kracht gewerkt om de diensten te organiseren.

Behalve de geneeskundige dienst zijn reeds meerdere diensten geheel gereed gekomen, doch daarover een volgende maal.

Het gouvernement geeft het voorbeeld, laten de burgers toch niet achterblijven en dat weinige doen wat van hen gevraagd wordt. De aanbevolen maatregelen zijn hier vergeleken met Europa van zeer geringe omvang. Met weinig kan hier worden volstaan. Waarom dan geaarzeld? Stel niet uit, nu wordt nog tijd gelaten. Herinnert U de leus: luchtbescherming is zelfbescherming.

NIEUWBOUW OP ARUBA.

Woningbouw-verenigingen zijn er nog niet op Aruba, maar toch wordt er van particuliere zijde flink gebouwd, wat niet wegneemt, dat het gouvernement ook daar een taak heeft. De Playa doorwandelend, ziet men huizen, die respect inboezemen, ja men ziet een overdaad van stijlen. Het jammerst van alles is, dat men er niet de vereiste ruimte heeft gevonden. Hier staat een huis, dat zo het op een groot grasveld lag, een waardige indruk zou gemaakt hebben, nu ligt het tussen een pacus en een benzinepomp, daar staat een fatsoenlijk huis, maar de buurman heeft zijn huis juist andersom gezet, zodat het lijkt dat men ruzie heeft. Het moet toch als een lofwaardig pogen beschouwd worden dat men het postkantoor wist te plaatsen, zo dat een plein met plantsoen ervoor het gebouw geheel doet uitkomen. Jammer weer, dat er toch nog nieuwbouw staat niet in de lijnen die het plein aangeeft.

Aruba is nu ook twee watertorens rijker geworden, twee torens, van een waarlijk forse stijl met goede verhoudingen, maar ze lijden aan het algemene euvel, ze hebben niet de vereiste ruimte rond zich. Die op de Playa staat op een hoekje in een uithoek van de stad, bekneld door kleine huisjes.

Wat die op San Nicolaas betreft, een Arubaanse krant heeft geschreven, dat de watertoren daar „zo mooi het centrum afsluit van San Nicolaas".

Dit lijkt ons wel wat te veel gezegd. Vooreerst is ons niet goed duidelijk, wat precies centrum is op San Nicolaas, waar niet veel orde te ontdekken valt. Maar bovendien, men rijde eens San Nicolaas binnen en zie dan eens hoe jammerlijk die watertoren en nu staat, t.o.z. van de Katholieke Kerk, juist schuin er achter, de toren van de Katholieke Kerk van een heel andere stijl, hoekig, terwijl de watertoren rond is komt niet meer uit en heeft zijn kracht verloren. Het politiegebouw, al heeft het dan ook een te zwaar dak, dat een praktische reden zal hebben, en mist het een monumentale hoofdingang, waar het symetrische gebouw om roept doet toch flink aan en bevalt wel. Men legge er wat meer straten aan en bouwe onder scherp toezicht verder. De nieuwe scholen zijn zeer voornaam. Van buiten tonen ze, uitgezonderd de Playa-school, niet geweldig, alles is wel zeer eenvoudig, maar de bouw is ruim en harmonisch. De Playa-school heeft iets meer wat opvalt, daar er met bogen een zeer aardige verbinding tot stand kwam met het kantoorhuis.

Aan de haven op het opgespoten land zal wellicht gezorgd kunnen worden voor een beetje grootse entree, daar ook zullen dan de marchée en het kazerne-gebouw helpen voor verdere accentuëring.

DE DIENST AMSTERDAM — BATAVIA IN HET EERSTE HALFJAAR 1939.

De stijging in de vervoercijfers langs de Indië-route der K.L.M. zet zich onononderbroken voort. De cijfers van de eerste helft van dit jaar tonen dit wel aan. Het aantal passagiers bedroeg 3618, tegenover 2519 in de eerste helf van het vorige jaar, een stijging dus van ruim 39%. In passagiers km uitgedrukt is deze stijging zelfs nog aanzienlijkers.

Het ton/km vervoer van briefpost steeg met 5,7%, bagage met ruim 38% en goederen met ruim 14%.

Beschouwt men de totaalcijfers van het twee kwartaal van dit jaar afzonderlijk, dan blijken de eindcijfers wat de verkoop betreft, hoger te zijn dan in enig ander voorgaand kwartaal het geval was. Met bezettingspercentage overschreed de 70%.

::Met het ss. „COSTA RICA" dat dd. 3 September van Amsterdam te Curaçao verwacht wordt, zullen de volgende passagiers ariveren:

Pieter H. T. van der Steen, Marinus Veaumont, Albertus van Meeren echtgenote, Willem Muusze en echtgenote, Mevr. Willempje M. van der Wolf en zoontje, L. J. van Jochem, v.d. Linden en echtgenote, Mevr. Braam, Mej. Hilda Pinto, Mej. Francisca Roepel, Mej. T. M. Mallens, Mej. M. T. Roelofs, Mej. G. J. v.d. Ende, Mej. W. J. M. v.d. Star, Leendert Opschoor met echtgenote en dochtertje, Willem de Vries met echtg. en zoontje, Nicolaas Sjerp en echtg., Maria G. Hesper en 2 dochters, Karel A. Rijsterborch, Ewout P. J. Kroos met echtg. en 3 kinderen, Mej. B. de las Mercedes Dovale, Mevr. Elizabeth G. Spanjard, Mevr. Pieternella Mers en zoon, Klaas Termijn, Leendert van Oudheusden, Leendert C. van Oudheusden, Mevr. Roelofke W. Schoonen en 2 kinderen, T. J. M. Mattaar.

CURAÇAOSE HANDEL-MIJ.

Dividend 3 (6) pct.

Aan het verslag over 1938 ontlenen wij het volgende:

Voor onze vennootschap was het afgelopen boekjaar moeilijk, vooral met het oog op de afwikkeling van rekeningen en debiteuren, die reeds in 1937 in gebreke gebleven waren. Lage prijzen van koffie en cacao hebben een vermindering van de koopkracht der bevolking in de landen waar wij handel drijven tengevolge gehad. Toch bleek ook thans, dat het de productielanden gemakkelijker valt, dan oorspronkelijk gedacht, zich aan de veranderde omstandigheden aan te passen. Van verschillende vestigingen, die verleden jaar de kosten niet konden dekken, komen dan ook nu meer bevredigende berichten binnen.

Ons New York-kantoor in het lopende boekjaar is mede de dupe geworden van het frauduleuze bankroet van de Garcia Sugars Co. aldaar. Wij hebben het voorzichtig gevonden de dubieuse vordering van $88.090, waaromtrent nog een proces hangende is, voor de helft uit de winst van het afgelopen boekjaar te reserveren.

Zoals in het vorig verslag vermeld, hebben wij aan de reserve van bijkantoren tot een bedrag van ƒ 150.000 de bestemming ter aanvullende voorziening van ouderdoms-pensioen gegeven. Met de Hollandse Societeit van Levensverzekeringen hebben wij in aansluiting aan de reeds vermelde regeling een overeenkomst getroffen.

Wij stellen u voor de reserve tegen koersverliezen uit de winst te versterken met een bedrag van ƒ 61.000 (het vorig jaar werd er ƒ 61.000 aan onttrokken), waardoor deze reserve wederom op ƒ 1.000.000 wordt gebracht. Mede in verband met de lage goederenprijzen achten wij deze reserve voldoende om de depreciatie van de gulden te compenseren.

Na afschrijving van ƒ 142.394 (151.305) op gebouwen, terreinen enz. zal een bedrag van ƒ 209.357 (472.483) ter beschikking blijven, waaruit, na reservering van ƒ 15.000 voor dividend- en tantièmebelasting, een dividend van 3 pct. (6) zal kunnen worden uitgekeerd.

De balans per 31 December 1938 vermeldt als activa: gebouwen en terreinen ƒ 1.614.231 (1.471.950), machines, gereedschappen, vaar- en voertuigen, levende have, magazijn en kantoorinrichtingen ƒ 197.712 (140.700, kas, kassiers en giro-instellingen ƒ 1.384.156 (3.357.212), te innen wissels ƒ 106.018 (184.985), effecten (niet genoteerd ter beurze van Amsterdam) ƒ 10.002 (onv.), deelnemingen en vorderingen daarop ƒ 3.710.829 (3.482.455), debiteuren ƒ 7.503.277 (7.357.431), grondstoffen en emballage ƒ 153.522 (113.877), goederen ƒ 3.661.146 (3.153.551), vooruitbet. kosten ƒ 28.239 (24.577), leningen op producten, waarvan de waarde door termijnverkoop is gesecureerd nihil (ƒ 1.099.712) en als passiva: aandelenkapitaal ƒ 7.500.000 (onv.), statutaire reserve ƒ 1.518.974 (onv.), reserve tegen koersverliezen ƒ 1.000.000 (939.000), reserve voor bijkantoren ƒ 150.000 (300.000), ondersteuningsfonds ƒ 100.000 (onv.), niet betaalde dividendbewijzen ƒ 6.40 (10.580), bankiers ƒ 4.019.809 (3.717.369), te betalen wissels ƒ 1.547.029 (1.996.110), div. crediteuren ƒ 2.301.893 (2.726.035), dividend 1938 ƒ 225.000 (450.000), onverdeeld dividend nihil (ƒ 37.875), bankiers, ter financiering van leningen op producten, waarvan de waarde door termijnverkoop is gesecureerd nihil (ƒ 1.099.712).

De verlies- en winstrekening per 31 Dec. 1938 staat debet voor: afschrijving op gebouwen, inventarissen en kantoormubilair ƒ 142.394 (151.305), reserve tegen koersverliezen ƒ 61.000 (—), aandeelhouders: 3 pct. (6) over kapitaal ƒ 225.000 (450.000), af uit onverdeeld dividend ƒ 30.642 (uit agio emissie ƒ 22.500), dividend- en tantiemebelasing nihil (ƒ 212.643), reserve 15 pct. overwinst nihil (14.622) en credit voor: saldo exploitatie- en renterek. ƒ 412.751 (623.788), agio emissie nihil (ƒ 300.000).

LUCHTBESCHERMING IS NIET ALLEEN ZELFBESCHERMING, MAAR OOK BESCHERMING VAN HET LEVEN VAN UWE FAMILIE EN VAN UWE EIGENDOMMEN.

Flandin, de Franse politicus houdt zich onder zijn vacantie graag met tennis bezig.

REORGANISATIE KAMER VAN KOOPHANDEL.

Wij ontvingen dezer dagen het eindverslag, dat de Staten op de diverse ontwerpen de reorganisatie van de Kamer van Koophandel in het gebiedsdeel betreffende, hebben uitgebracht.

In de Algemene beschouwingen lezen we, dat met de door het Bestuur gekozen middenvorm: Het Nederlandse systeem van verkiezing naar groepen, doch met weglating van het twee-afdelingsstesel, de meeste leden zich konden verenigen.

Enkele leden konden zich niet verenigen met het oordeel van het Bestuur, dat scheepvaart onder nijverheid ressorteert, waarom het Bestuur het niet nodig acht de naam der Kamers te veranderen in die van „Kamers van Koophandel, Scheepvaart en Nijverheid". Integendeel: blijkens het voorlopig verslag was het de bedoeling der meeste leden de scheepvaart wegens haar economische waarde voor Curaçao gelijk te stellen aan de industrie.

Uit het artikelgewijze overzicht nemen wij enkele punten over: Bij art. 2 merkt men op: In verband met het feit, dat het Bestuur in het onderhavige ontwerp voorstelt om de grens tussen het groot- en het kleinbedrijf te stellen op ƒ 200.000,—, welke grens in Amsterdam bepaald is op ƒ50.000.— had een lid informaties ingewonnen omtrent het aantal zaken met een kapitaal van ƒ 200.000,— of meer en dat van ƒ 50.000,— of meer (beneden de ƒ 200.000,—). Hem werd toen medegedeeld, dat het aantal zaken met een kapitaal van ƒ 200.00,— of meer werd geschat op 14, waarvan 13 Nederlandse dat met ƒ 50.000,— of meer beneden de ƒ 200.000,—) op 65, waarvan 41 Nederlandse.

In ieder geval zullen er in Curaçao betrekkelijk weinig zaken zijn met een kapitaal van minimum ƒ 200.000,—, doch wel meerdere met minstens ƒ 50.000,—.

Daarentegen werd de minimumgrens om steingerechtigd te zijn voor het kleinbedrijf ƒ 200,— kapitaal te laag geacht. Deze zou men algemeen op ƒ 500,— willen stellen.

Doch — zo werd algemeen gevraagd — wat moet worden verstaan onder „in de zaak gestoken kapitaal?" Eigen kapitaal of ook geleend kapitaal?

Zo zal — aldus werd aangevoerd bij de informatie die aan een lid verschaft werd omtrent het aantal zaken in Curaçao met bepaalde kapitalen werkende, zeker rekening zijn gehouden met eigen geld, omdat anders een veel groter aantal zaken in ieder groep moeten zijn gekregen.

Enkele leden zouden er de voorkeur aan geven, dat als criterium genomen werd het in de zaak gestoken eigen kapitaal.

Andere leden konden zich daarmede niet verenigen. Zij waren van oordeel, dat ook het geleende, in de zaak gestoken kapitaal het gewicht, de betekenis der zaak bepaalt.

Waaraan dan echter — aldus de leden die daaronder slechts het eigen geld wilden verstaan — het bezwaar verbonden is, dat degenen, die er niet tegen opzien schulden te maken, meer invloed kunnen krijgen op de samenstelling van de Kamers van Koophandel en Nijverheid.

Gaarne zouden de afdelingen alsnog worden ingelicht omtrent de vraag in het voorlopige verslag gesteld, hoe het Bestuur het geinvesteerde kapitaal denkt vast te stellen.

Van belang ook is nog een opmerking dat het Bestuur zich verenigde met het verzoek om de eis te laten vervallen, dat men gedurende twee achtereenvolgende jaren binnen het gebied der Kamer kiezer voor de Kamer moet zijn geweest om verkiesbaar te zijn tot lid daarvan.

Opmerkende, dat dit betekent, dat de leden der Kamers geen kiezers, zelfs niet in het handelsregister behoeven te zijn ingeschreven, verklaarde men zich daarmede geheel te kunnen verenigen. Immers is het best mogelijk, dat er buiten de kring van handelaars en industriele bekwame personen zijn, wien even bedoelden de behartiging hunner belangen in de Kamer van Koophandel gaarne zouden willen toevertrouwen. Dit mogelijk te maken, werd allezins redelijk geacht.

Voorts maakten de Staten nog een grote reeks min of meer technische opmerkingen en verzochten het Bestuur het gehele ontwerp nog eens onder de loupe te nemen.

PROGRAMMA

voor de viering van de verjaardag van HM de Koningin op 31 Augustus 1939

6.30 v.m. REVEILLE
8 v.m. AUBADE te geven door de knderen van de scholen te Willemstad en Emmastad in het Fort Amsterdam, onder leiding van Frater Canutus
8.30 v.m. PARADE op het Wilhelminaplein gevolgd door militaire mars door de stad.

Route: Wilhelminaplein, Pietermaai, Julianaplein, Scharloweg, Kon. Wilhelminabrug, De Ruyterkade, Handelskade, Fort.

9 v.m. KERKDIENST in de Protestantse Kerk in het Fort Amsterdam.
10.30 v.m. OPENBAAR GEHOOR ten Gouvernements-Huize.
10.30 v.m. OPENBAAR GEHOOR ten Gouvernements-Huize.
9 — 12 v.m. VOLKSSPELEN.

a) Behendigheidswedstrijden voor auto's, motorfietsen en rolschaatsen op het Johan van Walbeeckplein.
b) Watersportfeesten op het Gouvernementsplein. Boegsprietlopen, kussengevecht, zwemmen, enz.
c) Zeilwedstrijd voor vissersvaartuigen. Afvaart van de zeilboten vanaf de Koningin Emmabrug naar Piscaderabaai en terug.

2.30 — 5 n.m. VOLKSSPELEN op de Gouverneur van Slobbeboulevard. Paardenrennen, ringsteken te paard, wielerwedstrijd. Van hieruit vertrekt een optocht van gecostumeerde wielrijders op versierde fietsen door de stad.

4.30 — 5.30 n.m. VOETBALWEDSTRIJD op het terrein Mundo Nobo om de Wilhelminabeker. Na afloop wordt de Wilhelminabeker door Zijne Excellentie den Gouverneur op het terrein uitgereikt.

7.30 — MUZIEKUITVOERING op het Brionplein en Gouvernementsplein, door de muziekcorpsen Sta. Cecilia en Scherpenheuvel.

9 n.m. GROOT VUURWERK op de Rifbrug.

Op Zaterdag 2 September 1939 zullen in de Synagoge Mikve Israel en Tempel Emanuel speciale diensten worden gehouden.

Op Zondag 3 September 1939 zullen in alle R.K. Kerken speciale diensten worden gehouden en zal door de Gereformeerde Kerk in de morgendienst H.Ms. verjaardag in het gebed worden herdacht.

De Feestcommissie.

LUCHTPOST.

Men deelt ons mede, dat er met ingang van de 1ste September 1939 gelegenheid zal bestaan om luchtpostbrieven naar Egypte, Palestina, Sirië en de Zuid Afrikaanse Unie via de Trans Atlantic Air Service te verzenden.

Ook voor Australië, Brits Indië, Malaya en Siam zal voortaan van de Trans-Atlantic Air Service gebruik worden gemaakt.

Het luchtrecht is, boven het gewone port, bepaald voor

Egypte	op ƒ 0,70)	per 5 gram
Palestina	op ƒ 0,70)	of gedeelte
Sirië	op ƒ 0,70)	van 5 gram
Zuid Afrika	op ƒ 0,90)	

terwijl voor Australië, Brits Indië, enz., het luchtrecht verlaagd en vastgesteld is als volgt:

Australië	ƒ 1,—)	boven 't gewone
Brits Indië	ƒ 0,90)	port per 5 gram
Malaya	ƒ 0,90)	of gedeelte van
Siam	ƒ 0,90)	5 gram

De verzending naar Guan, Hawaii, Hongkong, Macao en de Philippijnen zal op de gebruikelijke wijze plaats hebben en wel via San Francisco. Het luchtrecht voor deze plaatsen blijft ongewijzigd.

K
K R O
O

NEDERLANDS WERELDPROGRAMMA.
Zondag, 27 Augustus 1939.
Van 01.25 — 02.25 uur G.M.T.
Via P.C.J. Golflengte 31.28 m.

1. Wilhelmus — Opening
2. Gramofoonmuziek
3. „Pauselijke Encyclieken als leervak bij het uitgebreid Lager Onderwijs" door Pater J. Jacobs M.S.F.
4. Gramofoonmuziek
5. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
6. Eventueel Vaderlandse Kroniek
7. Gramofoonmuziek

KOLONIALE UITZENDING.
Van 13.35 — 14.35 uur G.M.T.
Via P.H.I. Golflengte 16.88 m.

1. Mars
2. De Film in Nederland door A. van Domburg
2. Landbouwkundige Missie-actie door Ir. J. P. Planje
3. Gramofoonmuziek
4. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
5. Eventueel Vaderlandse Kroniek
6. Gramofoonmuziek.

NAAR DE NIEUWE GEMEENSCHAP.

Zij roepen: Vrede, vrede! maar er is geen vrede.

De vrede — aldus zeggen Wij met den H. Augustinus — is een zo groot goed, dat niets aangenamer in het oor klink dan het woord vrede, dat niets waardiger is om naar te verlangen dan de vrede en dat er geen beter geschenk bestaat dan de vrede.

Helaas is er geen tijdvak in de geschiedenis, waarop de woorden van den profeet beter van toepassing zouden zijn, dan op de dagen, die wij op het ogenblik beleven: Zij roepen: Vrede, vrede! maar er is geen vrede.

(Z.H. Pius XII in Zijn toespraak van Eerste Paasdag).

LAATSTE BERICHTEN.

Men verwacht dat Hitler Zondag een rede zal houden te Tannenberg en daarbij de aansluiting van Danzig aan Duitsland zal aankondigen, waarna dan de maatregelen zullen genomen worden. Duitsland schijnt zich te willen verzekeren van de grenzen vóór de oorlog.

Men verwacht geen algemene oorlog, maar slechts een militaire wandeling naar Warschau.

Een onafhankelijke Poolse Staat zal blijven bestaan met uitgang naar de zee.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs & Nieuwsb.

Onder enorme belangstelling is de Tromp naar Indië vertrokken, onder bevel van comandant Termijtelen.

Oud minister Welter en oud minister van Dijk hebben het Groothuis van de Belgische kroonorde ontvangen.

Hare Majesteit de Koning is uit Soestdijk te Ruygenhoek aangekomen.

Te Amsterdam vonden athletiekwedstrijden voor dames plaats om de Prinses Julianabeker. De strijd ging tussen de verenigingen Sagitta en Ada. De laatste heeft de beker reeds vier jaar in haar bezit. Ditmaal won Sagitta met een verschil van 15 punten. De Ada damesploeg verbeterde het Nederlandse record 4 maal 100 meter estafette van 50.1 sec. 49.1 sec. Fanny Koen faalde in haar poging tot verbetering van het record verspringen. De Ruyter verbeterde het record op 1000 meter tot 2 min. 29.5 sec. Het vorige record van 2 min. 3211 sec. stond eveneens op naam van de Ruyter.

Naar Aneta verneemt, zal de dijk van Urk naar Lemmer in November a.s. gereed zijn.

De invoering van de spelling Slotemaker de Bruine is uitgesteld. De nieuwe minister van Onderwijs overweegt de spellingskwestie wettelijk te regelen en niet per K.B.

Het internationale voetbalprogramma van Amsterdam is nog niet definitief vastgesteld. De wedstrijd Nederland — Duitsland, die de 29ste October a.s. gespeeld zou worden, kan niet doorgaan en zal waarschijnlijk in Januari of Februari worden gespeeld. Het programma luidt thans als volgt: De 8ste November Engeland — Nederland; 10 December jubileumwedstrijd; waarschijnlijk tegen België; 31 Maart Nederland — België; 28 April België — Nederland; Juli Olympisch tournooi te Amsterdam.

Te verwachten schepen over de maand **AUGUSTUS 1939.**

23.	Amk.	„Santa Elena"	Pto. Colombia	La Guaira.
24.	Ned.	„Colombia"	Pto. Colombia	Pto. Cabello
24.	„	„El Libertador"	Maracaibo/Aruba	Aruba/Maracaibo
24.	„	„Flevo"	Pto. Colombia	Oost Venezuela
24.	Duitsch	„Phoenicia"	Pto. Colombia	Pto. Cabello
24.	Jap.	„Koiyo Maru"	Balboa	La Guaira
25.	Ned.	„Luba"	Maracaibo	Pto. Cab./N. York
25.	„	„Helder"	Cristobal	Liverpool
25.	„	„Draco"	Aruba	Maracaibo
25.	Fransch	„Lochmonar"	Londen	Pto. Colombia
26.	Ned.	„Bennekom"	Europa	Cristobal
26.	„	„Dauro"	Cristobal	Pto. Colombia
26.	Duitsch	„H. C. Horn"	Pto. Cabello	Barranquilla
26.	Eng.	„Dramatist"	Pto. Cabello	?

Het weer is in Europa dit jaar wispelturig. Nu heeft men zon, dan regen. Deze foto toont een paar meisjes die gebruik maken van de cape van een goedig agent om te schuilen.

Een sportieve veteranenclub te Londen heeft deel genomen aan sportwedstrijden, uitgeschreven door de Londense politie. Een van de oudjes in actie.

Bleriot ging voor 30 jaar per vliegmachine de lucht in en bracht daardoor de hele wereld in verbazing. Het laatste portret van de luchtpionier, kort voor zijn dood in 1936 genomen.

AFWIJKINGEN BIJ DE TOONKUNSTENAARS.

Abnormaliteiten en Ziekten.

In de „Tijd" troffen wij het volgende interessante artikel van den heer dr. Prick van Welie aan, dat een samenvatting brengt van alles, wat tot dusver op dit gebied bekend was.

Een onderzoek naar ziekten en lijden van grote kunstenaars zal menigeen misschien als onkiese nieuwsgierigheid beschouwen, doch men vergete dat hierdoor ook het zieleleven beter begrepen kan worden en men het ontstaan van bepaalde werken in een beter verband leert zien. Hoewel men soms geneigd blijkt de invloed van ziekteverschijnselen sterk te overdrijven (zoals bijv. het doofheidsgeval bij Beethoven), kan men van de andere kant weer niet ontkennen, dat juist die verschijnselen de onbewuste drijfveren waren voor het ontstaan van bepaalde werken, of de eigenaardige stijl en sfeer daarvan. Zo zijn Brahms meest ontroerende en elegische gezangen vervuld van een sombere noodlotstemming en doodsgedachte, juist ontstaan in de tijd, toen hij zich bewust werd van de ziekte, welke hem ten grave zou voeren.

Beethoven, Frans en Smetana werden alle drie getroffen door het lot hun meest noodzakelijk orgaan, het gehoor, geheel of gedeeltelijk te moeten missen. Terwijl echter Beethoven de strijd tegen de demon opnam en wij de schoonste visionnaire muziek juist danken aan deze ongelooflijke menselijke krachtsinspanning, brachten zijn kunstbroeders geen werken van overtuigende kracht meer voort, doch teerden slechts op hun vroegere roem. Bovendien bezat de meester van de Negende nog andere kwalen, welke ten dele zijn grimmig humeur verklaren.

Een ander drietal van niet mindere betekenis, n.l. Bach, Händel en de operacomponist Marschner, moest op latere leeftijd het volle gebruik van hun gezicht ontberen en dit had natuurlijk ook invloed op hun productiviteit. Bach's blindheid nam op het eind van zijn leven hoe langer hoe meer toe, zij het met tijdelijke perioden van lichte beterschap. Zijn laatste werken heeft hij dan ook aan zijn schoonzoon Altnikol gedicteerd.

Een sterk verbreide ziekte, niet alleen bij componisten, maar ook bij schrijvers en dichters blijkt de tuberculose. Beethoven en Goethe stamden bijvoorbeeld uit zo'n familie, hoewel zij zelf er weinig gevolgen van ondervonden. Wèl wat dit het geval met Mozart, Pergolese, Méhul, Boieldieu, Chopin en Weber, die allen betrekkelijk jong zijn gestorven, hoewel dit geen afbreuk heeft gedaan aan hun rijke muzikale nalatenschap. Het is trouwens opmerkelijk, dat alle vroeg gestorven componisten, zoals Pergolese (in de ouderdom van 26 jaar), Schubert (31, Mozart (34), Chopin (39) en Mendelssohn (33), uitmuntten in vruchtbaarheid, alsof zij voorvoelden, dat zij de hun kort toegemeten tijd extra moesten benutten.

Of de sporen van hun ziekte ook invloed uitoefenden op hun scheppingen? Dit lijkt wel onmiskenbaar, doch zij uit zich meestal op tweeërlei wijze: de altijd latente melancholische grondstemming wordt voortdurend afgewisseld of overheerst door perioden van grote hartstocht (Chopin) of meeslepende blijheid (Mozart), die als een soort compensatie hiervoor gelden. In een dergelijk geval vormt hun kunst eigenlijk een surrogaat voor het werkelijk leven en de belichaming van al hun wensen en dromen. Men heeft thans leren inzien, dat niet alleen met een soort natuurfenomeen, de inspiratie", een kunstwerk verklaard kan worden, doch veeleer door de invloeden, waaraan deze inspiratie haar ontstaan te danken heeft. Dat sommige componisten dikwijls zeer abnormale sensitieve naturen bezaten is bijv. bekend van Händel, Chopin en Berlioz. Over Händel deelt Hawkins ons mede: „Welk een opgewondenheid en tranenstroom wanneer hij werkte; hij snikte onder het componeren van de aria „Er wurde verachtet". George San verklaart hetzelfde van Chopin, hoewel er reden bestaat om aan haar oprechtheid te twijfelen, maar Berlioz' woede-aanvallen zijn overbekend.

Doch verder spreekt het uit het feit, dat de muzikale fantasie en scheppingskracht van alle grote componisten in hoge mate afhankelijk blijken van gebeurtenissen, stemmingen en de omgeving, ja zelfs van het jaargetijde en het uur van de dag. Dit heeft Bahle in zijn zeer lezenswaardig, maar zwaar te verwerken boek „Der muzikalische Schaffensprozesses" aan de hand van de feiten kunnen vaststellen. Lombroso stelde zelfs een jaarperiodiek samen over de productiviteit van de meest begaafde schrijvers, schilders en toonkunstenaars. Daarbij bleek, dat zowel lente als herfst een opvallende stijgende curve vertonen, maar de winter ver onder het gemiddelde blijft. Natuurlijk geldt dit slechts in het algemeen; er zijn ook naturen, welke geheel niet op de indrukken van hun omgeving reageren. Mozart's zeer geconcentreerde wil was bijv. in staat te componeren, wanneer er onder, boven en naast hem muziek gemaakt werd. Hoe geheel anders Wagner, die de winter als zijn „doodsvijand" beschouwde, door het minste lawaai tot wanhoop gebracht werd en slechts in staat was behoorlijk te componeren in een luxueuze villa en gehuld in de allerfijnste kleren. Hoe afhankelijk hij ook van het weer was, blijkt uit talrijke brieven aan Mathilde Wesendonk: „Wat een afschuwelijk weer! Reeds twee dagen staat de arbeid stil en weigert de geest hardnekkig elke dienst". Wij wijzen er nog op dat de schoonste scheppingen van Brahms en Mahler tijdens de zomer en in de vrije natuur ontstaan zijn.

Kretschner heeft er in zijn werk „Geniale Mensen" reeds op gewezen, dat ieder genie reeds door zijn sterke wil, zijn overgevoelige zenuwen en heftig wisselende stemmingen reeds direct van zijn medemensen zal afsteken. Doch hoeveel te meer zal dit het geval zijn bij hen, die aan lichamelijke kwalen lijden of op wien het voorgevoel van een vroegtijdig einde zijn stempel drukt.

Doch afgescheiden hiervan zijn zij dikwijls reeds met een ander geestelijk complex behept, zoals bijv. Beethoven en Wagner (hoogmoed en slecht aanpassingsvermogen aan de burgerlijke maatschappij). Wij moeten echter deze geaardheid veeleer zien als een noodzakelijke levensfactor voor hun kunst, dan als verfoeilijke karaktereigenschappen, die tot stof van een sensatieroman dienen, zoals Brachvogel in zijn Friedemann Bach-biografie gaf, die, gelijk Liszt's liefdesavonturen, een dankbaar onderwerp boden voor kwartjeslectuur.

Als een abnormaal type hebben wij reeds Berlioz beschreven, trouwens deed hij dit zelf niet in het eerste deel van zijn „Symphonie fantastique": „Een jong kunstenaar, ziekelijk gevoelig en van een vurige verbeeldingskracht, bevindt zich in die ziele toestand, welke Chateaubriand zo bewonderenswaardig in René beschreven heeft. Vage dromen, afwisselende vlagen van zwaarmoedigheid en vreugde die geen oorzaak hebben; genotvolle angstgevoelens van een sentimentele jongeling". Voeg hieraan toe zijn waanzinnige liefdesavonturen en plannen tot zelfmoord en het beeld is volmaakt. En wat te zeggen van de uitzonderlijke, geniale Russische figuren Moussorgsky en Scriabin, die beiden betrekkelijk vroeg zijn heengegaan? Men kent het tragisch einde van Moussorgsky, die zowel in de kunst als in het leven niet in de conventie kon en wilde berusten. De levensloop van zijn jongeren kunstbroeder is nog ongewoner en romantischer. Begonnen in een Chopin-Liszt-epigonenstijl wierp hij zich weldra met volle overtuiging op theosofische denkbeelden, die hij echter geheel persoonlijk en willekeurig samenvatte. Het denkbeeld van een algemeen menselijke broederschap en het samengaan van alle kunsten resp. reeds door Beethoven en Wagner opgevat, verbonden met een pantheistische grondgedachte, werd voor hem levensreligie.

Bovendien waande hij zichzelf een Messias en schepper van het „wereldmysterie, waaraan minstens 300 uitverkorenen zouden medewerken om de meest volmaakte compositie in klanken en kleuren uit te voeren. Hoewel zijn „Prometheuse Phantasieën, waarin men veel van zijn denkbeelden gebundeld ziet, ons slechts kunnen verbazen en sommigen misschien de draak zullen steken met zijn extatische opschriften in zijn partituren zoals: „très parfumé", „presque en délire" of de uitvinding van zijn lichtklavier, toch kan men de waarde van zijn nerveuze en sterk geladen muziek en van zijn uiterst geraffineerde instrumentatie moeilijk ontkennen. Al zullen zijn „Poème Satanique", „Le Divin Poème" en Poème de l'Extase" nooit gemeengoed worden, de schare van zijn muzikale bewonderaars breidt zich steeds meer uit. Trouwens, hoeveel verontrusting en verwarring brachten niet de eerste revolutionnaire werken van Strawinsky en Schönberg te weeg. Schönberg werd in volle ernst tot een „ontaarden zenuwlijder" verklaard en een dokter beweerde zelfs, dat het aanhoren van zijn muziek schadelijk zou zijn voor het zenuwgestel.

Betrekkelijk groot is het aantal componisten, die aan paralyse ten gronde gingen. Waarschijnlijk is dit het geval met Händel, maar zeker geld het voor Donizetti, Schubert, Smetana, Wolf en Schumann. De drie laatsten vielen helaas ook ten prooi aan krankzinnigheid. Schumann leed bovendien nog aan een erfelijke geestesziekte. Men kent het treurig einde van dezen componist, die zich eens in de Rijn trachtte te verdrinken en na zes ernstige depressies niet meer in staat bleek zijn compositorische gaven te ontplooien. Uit een van deze perioden stamt zijn eerst kort geleden ontdekt en druk besproken Vioolconcert, waarin geniale vondsten worden afgewisseld door droge en inspiratieloze delen.

Zeer opmerkelijk is ook de figuur van Wolf. Hij begon zijn carrière als tamelijk onbetekenend liederencomponist en bereikte eerst zijn grote hoogte en volmaakte uitbeeldingskracht, toen hij zich van zijn ongeneeslijke ziekte bewust werd. Uit deze periode van koortsachtige scheppingsdrang stammen een ontstellend aantal meesterlijke liederen. Wat echter nadien gecomponeerd werd (dus in de eerste vlagen van geestelijke onmacht) mist alle oorspronkelijkheid en kan men slechts beschouwen als het werk van een talentvolle leerling. Volgens Max Graf, „Die innere Werkstatt des Musikers", kan een niet overdreven toestand van depressie bijzonder rijk aan ideeën zijn; een zeer opgewonden of volkomen terneergeslagen stemming beschouwt hij echter als absoluut onproductief. De mogelijkheid van concentratie en zelfcontrole verdwijnt dan. In een dergelijk stadium werkte Wolf aan enige delen van zijn opera „Manuel Venegas", die hij later als volkomen minderwaardig kwalificeerde. Dit bleek o.a. ook bij het onderzoek van muzikaal begaafde geesteszieken. In de uiterste toestand reageerden zij n.l. alleen nog maar op de banaalste melodieën en meest eenvoudige rhythmen, terwijl zij in meer normale perioden dikwijls over een merkwaardige fantasie beschikken.

Om nu een recent voorbeeld te noemen; ook Ravel leefde zijn laatste jaren in geestelijke onmacht. Een hersenoperatie bracht helaas geen verlichting, doch betekende slechts het einde van een der grootste Franse componisten. Sinds 1932 stond zijn productiviteit stil en het schijnt wel, dat hij het meest onder deze gedwongen stilstand heeft geleden.

Ofschoon men mag aannemen, dat kunst in het algemeen bij voorkeur ontbloeit bij zgn. „abnormale" personen, die over een verhoogde nervositeit beschikken, toch zijn er ook minder talrijke voorbeelden van geniale kunstenaars, die in geen enkel opzicht van hun gewone medeburgers afweken en van wie sommigen ook een hoge ouderdom berikten zoals Bach (65), Verdi (88) en SainSaëns (87).

Aan de ouderdom van Palestrina, Cherubini, Reinken en Widor, die allen de 90 passeerden, zou men zelfs zeggen, dat het beroep van toonkunstenaar zeer rustig schijnt. Het is echter opmerkelijk, dat hun leven arm was aan opwindende gebeurtenissen en drie van hen hun gaven in dienst van de Kerk stelden en zowel Reinken als Widor tot hun laatste ademtocht het organistambt bleven uitoefenen.

't Doen en laten der ouders is het eerste boek ,waaruit het kind leert.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen

van

"De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD PROGRAMMA VOOR DE WILHELMINA BEKER EN BONDS ZILVEREN BAL

Mundo Nobo

27 Aug. 1939:	Wilhelmina beker	Jong Holland 1 — Hollandia 1 (Oehlers)	(H)
	Bonds Zilveren Bal	Sparta — D.C.C. (H. Rog)	(e) *
31 Aug. 1939:	Finale Wilh. beker	Winnaar H — Winnaar I (P. Tuin)	
	Bonds Zilveren Bal	Jong Curaçao— Winnaar e (H. Rog)	

Rio Canario

27 Aug. 1939:	Wilhelmina beker	Hercules 1 — S.U.B.T. 1 (G. Visser)	(I)

Bij gelijke stand van de knockoutwedstrijden volgt het nemen van drie penalties. Is de stand nog gelijk, dan beslist het lot.

Heren Scheidsrechters worden ver ocht tijdig de competitieleider te berichten, ingeval zij verhinderd zijn. Adres competitieleider: E. Palm, Langestraat 78,

INSCHRIJVINGEN: ARSENAL S. de Lannoy, R. R. Semeleer, J. R. Louis.
HOLLANDIA J. Kick, A. Krul.
J. CURAÇAO L. Faverey, S. Hernandez.
TRANSVAAL L. Stomp.
VOLHARDING L. E. Thomas, A. L. Uranie, J. Evertsz, J. Scorrea.
AFSCHRIJVINGEN: J. CURAÇAO T. Leybaë

HET BESTUUR.

DE VOERMAN EN HERCULES.

La Fontaine verhaalt hoe een voerman met zijn wagen op een slechte landweg in de modder bleef steken. Hij vervloekte zijn wagen, zijn paarden, zichzelf en de modderkluiten van de weg. Ten einde raad roep hij de hulp van Hercules in.

„Hercules," riep de voerman uit, „Gij, die de wereld op uw rug getorst hebt, uw sterke arm helpe mij."

Een stem antwoordde hem:

„Hercules wil, dat men zich inspant, eerst dan helpt hij."

Hierop volgden raadgevingen, hoe hij den wagen uit de modder halen kon.

„Heb je dat gedaan?" vroeg de stem toen.

„Ja," zei de voerman.

„Goed dan zal ik je nu helpen, Neem je zweep."

De voerman nam de zweep en ziet, de paarden trokken met gemak de wagen voort.

„Geprezen zij Hercules" riep hij verheugd uit.

Toen hoorde hij de stem zeggen:

„Ziet ge, hoe gemakkelijk je paarden de wagen eruit getrokken hebben?

Help jezelf, dan zal de hemel je helpen."

Een fabel van La Fontaine bevat altijd een wijze les. Elke sterveling kan er zijn voordeel mee doen. Als een malarialijder bijvoorbeeld niets doet om zijn ziekte te genezen, dan verkeert hij in levensgevaar. En hij kán zichzelf helpen. Daartoe behoeft hij slechts de aanbeveling van de Malaria Commissie van de Volkenbond op te volgen om tijdens het malariaseizoen ter voorkóming een dagelijkse dosis van 400 milligram kinine in te nemen en ter behandeling van een malaria-aanval een dosis van 1 gram tot 1,3 gram kinine per dag gedurende 5 tot 7 dagen. Op bladzijde 125 van haar verslag (Engelse editie), verschenen in 1938, merkt deze Malaria-Commissie terecht op, dat onder antimalariamiddelen kinine nog steeds de eerste plaats inneemt op grond van haar betrouwbare werking en bijna volkomen afwezigheid van giftigheid, benevens de zeer verbreide kennis van haar gebruik en dosering.

De man, die op zichzelf en alles moppert in plaats van te handelen, is als de voerman die geen hand uitsteekt om uit de moeilijkheden te geraken. Help jezelf, zegt La Fontaine met de stem van Hercules, dan zal de hemel je helpen.

M. Ned. No. 127.

BOEKBESPREKING.
WAT LEEFT EN GROEIT.

Het eerste deel verschenen.

De Uitgeverij Het Spectrum te Utrecht zendt ons het eerste deel van de onlangs door haar aangekondigde uitgave WAT LEEFT EN GROEIT.

Dit werk, dat in veertig delen compleet zal zijn, brengt onder de eminente redactie van Prof. Dr. A. Raignier, Dr. L. Senden, Ds. R. J. de Stoppelaar, Jan P. Strijbos, A. B. Wigman, algemene leiding Jan Vriends en Rinke Tolman, een complete fauna van Nederland.

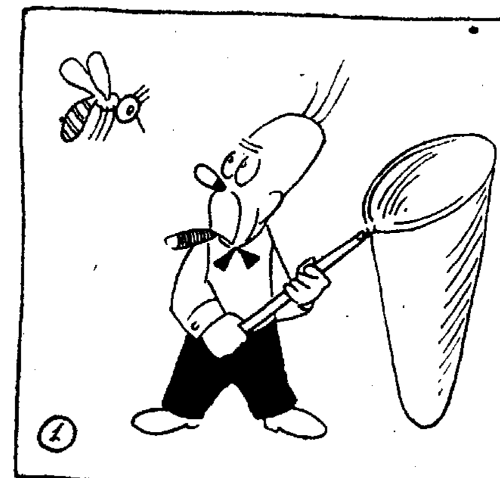
Het is, naar wij menen, de eerste maal dat de bekendste publicisten op populair- en wetenschappelijk-biologisch terrein elkaar de hand reiken om in een compleet werk deze zo omvangrijke en boeiende stof tezamen te brengen.

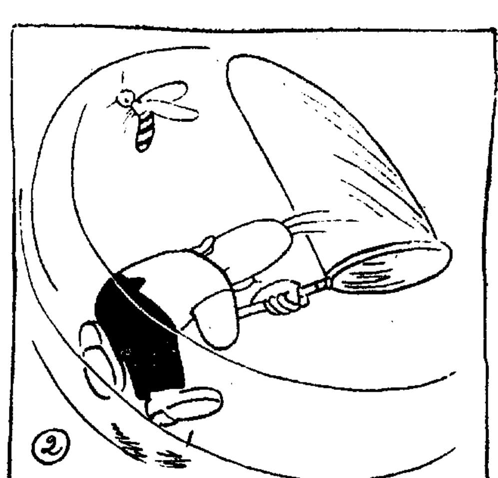
Deel I, getiteld VOGELS IN DE LAGE LANDEN, is van de hand van Jan Vriends, en vormt een inleiding op de negen delen, welke door Jan Strijbos, Ds. R. J. de Stoppelaar, Rinke Tolman, A. B. Wigman en Jan Vriends achtereenvolgens aan de vogelwereld van Nederland zullen worden gewijd. Het fraai verzorgde boek bevat een flink aantal illustraties van de hand van Gerard Huysser, welke zich ontpopt als een vaardig dierentekenaar, terwijl de foto's van den bekenden Jan P. Strijbos op prachtige wijze aanvullend werken.

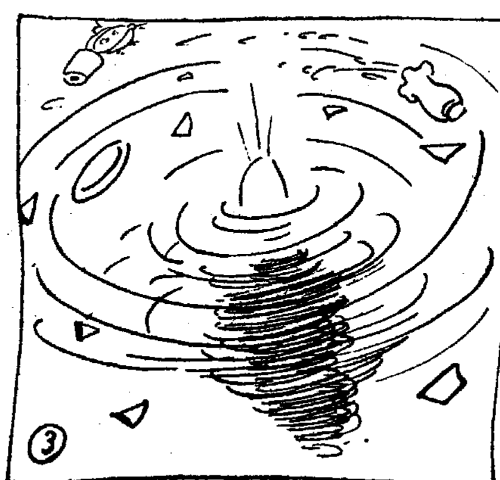
Na de vogels behandelen achtereenvolgens een groot aantal diverse medewerkers de zoogdieren, in het bos, in het veld, rond het huis, en aan zee en strand, de kevers, de mieren, de wespen, de vlinders, de bijen en hommels, de vliegen en muggen, de vlooien en luizen, de vissen, de spinnen, de schaaldieren enz.

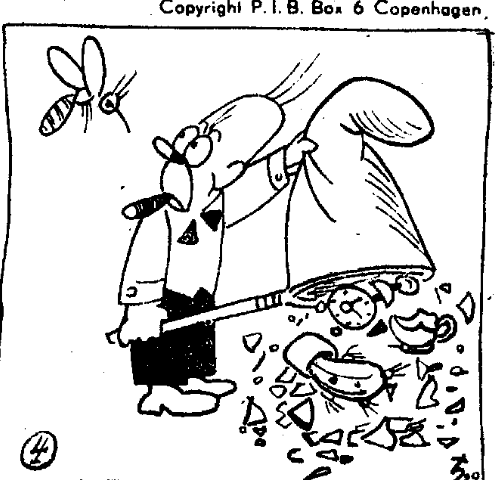
Zeker zal dit werk in een tijd, waarin men zich meer dan vroeger bezint op al hetgeen wat het eigen land aan natuurlijke schoonheid en rijkdommen bezit, grote belangstelling ondervinden.

Verkrijgbaar in de „St. Augustinus-Boekhandel" St. Thomas-College.

ADAMSON TREFT.